
МЕДІАОСВІТА

УДК 007:001:070

DOI 10.32840/cpu2219-8741/2025.1(61).10

І. В. Жук

викладач кафедри маркетингу
e-mail: ili45859@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8639-1959
НТУ «Дніпровська політехніка»
пр. Дмитра Яворницького, 19, м. Дніпро, Україна, 49000

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД ФАКУЛЬТАТИВУ «АУДІОВІЗУАЛЬНІ МЕДІА»

Мета статті – проаналізувати ефективність компетентнісного підходу в журналістській освіті на прикладі факультативу «Аудіовізуальні медіа», визначити його вплив на формування ключових професійних компетенцій студентів, а також обґрунтувати необхідність упровадження практико-орієнтованих методик у підготовку майбутніх журналістів.

Методологія дослідження. У ході дослідження застосовано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення й систематизації. В емпіричній частині дослідження використано метод включеного спостереження та метод порівняння – для аналізу досвіду інших освітніх програм і практико-орієнтованих курсів у сфері журналістики.

Результати. Компетентнісний підхід в освіті передбачає орієнтацію навчального процесу не лише на засвоєння знань, а й на формування в здобувачів освіти ключових компетентностей – здатностей застосовувати знання, навички та досвід у реальних життєвих і професійних ситуаціях. Він також акцентує увагу на розвитку так званих *soft skills*, до яких належать критичне мислення, креативність, комунікативні й соціальні навички. Усі вони сприяють підготовці особистості до професійної реалізації в соціумі.

Новизна. Стаття актуалізує та розкриває ефективність компетентнісного підходу в професійній журналістській освіті на прикладі факультативу «Аудіовізуальні медіа». Уперше оцінено вплив практичних занять із фотомистецтва та візуального сторітелінгу на формування професійних компетенцій студентів.

Практичне завдання. Результати дослідження можна використати для вдосконалення навчальних програм із журналістської освіти, для підготовки методичних рекомендацій щодо створення та розвитку навичок у майбутніх спеціалістів, для розробки практичних курсів.

Ключові слова: компетентнісний підхід, аудіовізуальні комунікації, медіакомпетентність, мультимедійний контент, цифрова журналістика.

І. Вступ

Диджитальні технології, партисипативні практики, конвергенція традиційних і новітніх медіа зумовлюють важливість ревізії професійної журналістської освіти, яка має забезпечувати конкурентоспроможність майбутніх журналістів. Разом з тим, на її зміст і форму останнім часом вплинули наслідки переходу навчання на дистанційний тип, що значно погіршило комунікативну та рефлексивно-інтерактивну взаємодію між викладачами та здобувачами освіти. Маємо констатувати доволі низький рівень залученості студентів до освітнього процесу.

Методологічною базою дослідження стали праці таких фахівців, як Н. Андреева, М. Анікеєнко, М. Бутиріна, В. Здоровега, Т. Лебединська, О. Мельникова, Є. Новак, С. Шевчук та ін. Зокрема, спираючись на класичну модель журналістської освіти З. Вайшенберга, Є. Новак запропонувала власну візію шляхів осучаснення динамічних складників моделі згідно з трендами журналістського фаху останніх років [3]. Дослідниці М. Бутиріна та М. Анікеєнко провели контент-аналітичне дослідження вакансій і зробили узагальнення щодо актуальних очікувань роботодавців. Так, було з'ясовано, що журналістська майстерність, представлена низкою інструментальних умінь, визначає всі типи журналістських посад, незалежно від спеціалізації та функціональних особливостей [1]. Водночас Т. Лебединська проблематизувала комунікаційну компетентність майбутніх

журналістів, до яких зарахувала «вміння слухати, сприймати, аналізувати, продукувати монологи, діалоги, полілоги дискусійного характеру» [15, с. 104–111]. Дослідниця О. Мельникова комплексно розглянула вимоги компетентнісного підходу до журналістської освіти в умовах цифрової трансформації масової комунікації [16, с. 125].

Варто зауважити, що медіагалузь є цариною, яка розвивається швидкими темпами, демонструючи залежність від технологічних зрушень і прагматично-прикладних потреб учасників медіаринку. Відповідних коректив потребують і фахові компетенції тих, хто працює в цій царині. Ідеться і про функціональні, і про предметні, і про комунікаційні зміни журналістського фаху, на які чутливо реагує система вищої освіти, що забезпечує підготовку фахівців за різними освітніми програмами в межах спеціальності 061 «Журналістика».

II. Постановка завдання та методи дослідження

Мета статті – проаналізувати ефективність компетентнісного підходу в журналістській освіті на прикладі факультативу «Аудіовізуальні медіа», визначити його вплив на формування ключових професійних компетенцій студентів, а також обґрунтувати необхідність упровадження практико-орієнтованих методик у підготовку майбутніх журналістів.

У ході дослідження застосовано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення й систематизації. В емпіричній частині дослідження використано метод включеного спостереження і метод порівняння – для аналізу досвіду інших освітніх програм та практико-орієнтованих курсів у сфері журналістики.

III. Результати

Дослідник В. Загв'язинський слушно називає компетентнісний підхід невід'ємною та фундаментальною складовою в професійній освіті, необхідною для здобуття високого рівня знань, обізнаності та досвіду в багатогалузевому світі (цит. за [18]). Під час оновлення змісту професійної освіти часто використовують саме компетентнісний підхід. Такий підхід зумовлений тим, що допомагає реалізувати нову систему принципів освіти, структурувати її зміст, організувати освітній процес та його результати [19, с. 7]. Принциповою відмінністю такого підходу, на нашу думку, є спрямованість на професійний розвиток і самоствердження особистості, поєднання рис кваліфікованого та конкурентоспроможного робітника, що підготовлений до реалій сучасного ринку праці.

Як показує практика, журналіст незалежно від спеціалізації повинен уміти здійснювати збір інформації, оперативно її обробляти; орієнтуватися в інтересах своєї аудиторії та задовольняти їх; розумітися на основних трендах суспільно-політичного життя країни; завжди вдосконалювати професійні знання в професійній діяльності. Для задоволення цих вимог варто вже сьогодні залучати до навчального процесу реальні практики, що допоможуть спеціалісту в його майбутній професійній діяльності [6, с. 132].

Водночас В. Лоуден підкреслює важливість та ефективність компетентнісного підходу в отриманні знань про професію і її процеси. Саме такий підхід робить освітній процес придатним до набуття технологічних і практично-прикладних навичок. Журналістська освіта, потрактована крізь призму компетенцій, зосереджується на практичній складовій, що сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців медіасфери [12].

Нам також імponує думка С. Рубінштейна, який підкреслює важливість гармонійного розвитку особистості майбутнього журналіста, де єдність психічного та духовного аспектів людини визначає вектор її практичної діяльності. Отже, під час здобуття освіти журналіст формує професійний досвід та компетентність через три основні складові: змістовну, формальну та діяльнісну.

До змістовної складової належить комплекс знань про саму професію й професійне середовище; до формальної – характер пізнання професійного світу, а також розвиток спеціальних компетенцій (комунікативних, літературних та інформаційних); діяльнісна складова передбачає сам процес набуття та примноження журналістського досвіду, зростання творчої особистості журналіста, як професійного, так і особистісного [12; 14].

Важливо зауважити, що в сучасній журналістській освіті відбулося орієнтування на практичний досвід, на глобальну діяльність, що не залежить від політичних і культурних особливостей, на спільні професійні цінності, що засвідчено в принципах Всесвітньої ради журналістської освіти WJEC та Декларації (м. Тарту, Естонія), підписаної викладачами членами Європейської асоціації викладачів журналістики (EJTA) [3].

Виходячи з вищесказаного, ґрунтуючись на «Методичних рекомендаціях вищої освіти», доходимо висновку, що компетентність – рухлива та жива сукупність знань, умінь та навичок, цінностей, поглядів, мислення, багатьох особистих якостей, що встановлює здатність / нездатність людини до успішної соціалізації та професійної й навчальної діяльності [17].

Звернемося до моделі журналістської освіти, сформованої видатним німецьким дослідником З. Вайшенбергом [5, с. 23]. Вона охоплює три напрями компетенцій: фахову, комунікаційну та набір спеціальних компетенцій. Фаховий напрям передбачає інструментальні навички й журналістські знання, комунікаційний – взаємодію та самопрезентацію. Спеціальні знання охоплюють основні суспільні дисципліни, прийоми наукової роботи, методи соціальних дисциплін. Модель також містить блок «Соціальна орієнтованість» (професійні якості та соціальна відповідальність

журналіста). Як слушно зазначає Є. Новак, наведена модель, незважаючи на фундаментальність для царини німецької журналістської освіти, із часом зазнала змін, адже компетенції не є статичними утвореннями, фахівці їх розвивають, удосконалюють та змінюють залежно від результатів аналізу дій та оточення [4, с. 2].

Сьогодні, як ніколи, журналіст повинен володіти високим рівнем компетентності та здатності конкурувати в умовах швидкого розвитку нових медіа. Важливою є адаптація до постійних змін у медіаландшафті, оскільки сучасні технології вимагають від професіонала не лише традиційних навичок, а й здатності ефективно працювати з новими інформаційними каналами та платформами.

На конкурентоспроможність безпосередньо впливає професійна компетентність, що закладається ще під час здобуття вищої професійної освіти. Відтак, під час навчання у студентів має сформуватися правильне уявлення та ставлення, такі як готовність до безперервного саморозвитку, творчої самореалізації та вдосконалення. А цим процесам допомагають і сприяють саме педагогічні умови, що передбачають створення атмосфери творчості і відкритості, і моделюють журналістське середовище, наближене до виробничо-професійного. Конкурентоспроможність майбутнього фахівця-журналіста залежить і від фахової компетентності, і від рівня професійної культури та здатності до самовираження.

Так, В. Здоровега підкреслює, що одним з основних і найбільш важливих завдань закладів вищої освіти сьогодні є залучення студентів до практичної освітньої підготовки [13]. У контексті реформування освіти зростає потреба в пошуку інноваційних методів та практик, які здатні забезпечити ефективність освітнього процесу. Водночас С. Шевчук наголошує на важливості формування в студентів-журналістів професійної допитливості, турботи про долю суспільства, інтересу до людини, а також відчуття відповідальності та відповідності [21]. Слушно висловлюється й Д. Гонтлетт, наголошуючи, що основною складовою курсу журналістики повинні бути розвиток творчих здібностей та вмінь. Студентів потрібно навчати конструктивної критики, а концептуальні ідеї мають ґрунтуватися на глибокому розумінні суті процесів. Журналістська освіта повинна сприяти творчому обміну між людьми та формувати здатність до критичного мислення [10].

Сьогодні важливість очного навчання є загальновідомою, оскільки воно задовольняє низку потреб, таких як ефективна комунікація, створення особливої атмосфери, підтримка доброзичливих стосунків, здорова конкуренція, передача досвіду та можливість безпосереднього зорового контакту. На відміну від вимушеного дистанційного навчання в умовах війни, безпосередня присутність студентів в аудиторії позитивно впливає на їх мотивацію до навчання та активність.

Для подолання проблеми пасивності й відстороненості студентів, а також браку досвіду в практичних заходах на факультеті Систем та засобів масової комунікації ДНУ ім. О. Гончара у 2023–2024 навчальному році було розроблено та проведено факультатив під назвою «Аудіовізуальні медіа». Метою факультативу було створення комфортних умов та сприятливої атмосфери для ефективного засвоєння знань і їх застосування, уточнення незасвоєних матеріалів, стимулювання творчих пошуків студентів, а також практичне освоєння фотомистецтва та створення візуальних продуктів. Компетенції, які опановували здобувачі освіти в ході факультативних занять, корелюють із фаховими компетенціями, зазначеними в Стандарті вищої освіти для спеціальності «Журналістика» першого (бакалаврського) рівня. Ідеться про «СК02. Здатність формувати інформаційний контент», «СК03. Здатність створювати медіапродукт», «СК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність» [20]. Ми орієнтувалися на досягнення цих компетенцій, розробляючи змістову програму факультативу й набір дидактичних засобів для досягнення його цілей.

Структура факультативу передбачала проведення занять один раз на тиждень протягом 4 академічних годин. Курс був розрахований на 40 осіб, хоча фактично навчання завершив 21 студент. Тривалість курсу становила 4 місяці та включала 3 частини, з рівним розподілом між теоретичними та практичними компонентами. До першої частини увійшли теми: «Основи візуального контенту», «Практика по створюванню фото контенту»; до другої – «Практика із створення журналістського стендапу (stand-up від англ. «стійка»)», до третьої – «Обробка та монтаж фото-відео матеріалу» [9, с. 160].

Розглянемо першу частину курсу – «Основи візуального контенту» та «Практика створення фотоконтенту», які базувалися на багаторічному авторському досвіді в галузі журналістики та дизайну.

До її структури увійшли такі підтеми:

Знайомство з технічними аспектами роботи фото/відеокамери та камери смартфона;

Налаштування та підбір «правильних» значень на камері;

Основи композиції;

Теорія кольору;

Основи позування;

Портретна зйомка.

Матеріал курсу здебільшого орієнтований на використання професійної техніки, проте для забезпечення універсальності та в разі форс-мажорних обставин була передбачена можливість використання камери смартфона. Це надавало змогу студентам створювати якісні та професійні зображення, застосовуючи будь-які доступні інструменти.

У теоретичній частині занять значну увагу було приділено аналізу творчості видатних фотографів, зокрема Анрі Картьє-Брессона, Енні Лейбовіц, Анселя Адамса, Роберта Капи та ін. Дослідження їхніх робіт здійснювалося з огляду на композиційні особливості, колористичні рішення, технічні аспекти виконання та змістове наповнення. Аналіз надав змогу виявити характерні риси їхніх підходів до візуального мистецтва, а також простежити вплив цих митців на розвиток сучасної фотографії.

З метою кращого засвоєння теоретичних знань і практичних навичок студенти виконували домашні завдання, результати яких підлягали детальному аналізу. Оцінювання робіт здійснювалося в межах курсу, що сприяло глибшому розумінню засвоєного матеріалу, удосконаленню технічних і композиційних навичок, а також розвитку критичного мислення через конструктивний розбір світлини.

Під час практикуму особливу увагу було приділено аналізу жанрів вуличної фотографії, репортажу та пейзажної зйомки, та особливо портретної фотографії. Відмінною рисою перших двох жанрів є необхідність митця зберігати готовність до спонтанних моментів, ретельно спостерігати за навколишнім середовищем та працювати з особливою уважністю до деталей. Їхньою ключовою характеристикою є документальність, що передбачає правдивість зображення, мінімізацію викривлень і передачу подій із максимальною щирістю та об'єктивністю [8].

Беззаперечним є той факт, що фотомистецтво тісно пов'язане з дизайном. Саме тому під час вивчення теми «Теорія кольору» розглядали не лише аспекти, пов'язані з фото- та відеомистецтвом, а й дизайнерські прийоми, що визначають візуальну естетику повсякденного життя. Колористика є важливим елементом, який впливає на сприйняття навколишнього середовища, а отримані знання сприяють не лише професійному розвитку, а й формуванню вишуканого смаку та гармонійного сприйняття. Такі фахові здобутки надалі можуть мати практичне значення у виборі кольорових рішень для одягу, інтер'єру, графічного дизайну, створення презентацій та інших аспектів професійних практик і повсякденного життя.

Одним із завдань факультативних занять було створення професійного художнього портрета однокурсника. Воно стало справжнім випробуванням для багатьох учасників факультативу, оскільки вимагало не лише володіння технічними навичками та теоретичними знаннями, але й застосування психологічних підходів. Важливим аспектом процесу була демонстрація вміння встановити емоційний контакт із моделлю, що надало змогу передати її характер, настрій і створити гармонійну, виразну світліну. Так, ми взяли за основне стан людини, її внутрішні риси, природність та невимушеність. За результатами занять стало зрозуміло, що студентам вдалося виконати завдання та розкрити особистість у зображенні, наблизивши світліну до «психологічного» портрету. Цьому посприяло органічне середовище, що розкрило творчі вміння студентів та допомогло комунікувати старшим та молодшим здобувачам освіти.

З технічного погляду було обрано підхід, що передбачав акцент на людині як головному об'єкті зйомки. Він реалізовувався через використання нейтральних фонів, застосування глибини різкості для розмивання другорядних деталей, а також ретельний підбір одягу та аксесуарів. Основним знімальним середовищем стали університетські аудиторії з великими вікнами, які забезпечували природне освітлення. Зимове сонце створювало ефект «лоу-контрасту», що надавало світлинам м'якості й ніжності. Атмосфера була творчою та невимушеною, а всі, хто бажав себе проявити, отримували схвальну підтримку та не були обмежені жорсткими рамками.

У процесі навчання значна увага була приділена темі «Позування», оскільки це один із ключових аспектів портретної зйомки. Особливий акцент робили на вивченні психологічних прийомів, спрямованих на створення комфортної атмосфери для моделі. Метою було допомогти людині розслабитися в кадрі, що сприяло природному та гармонійному позуванню, а також збереженню автентичності виразу обличчя та постави.

Під час практичного заняття було розглянуто принципи обробки портретних зображень із мінімальним використанням програмного коригування. Основну увагу було зосереджено на досягненні необхідних візуальних параметрів під час фотозйомки шляхом правильного використання освітлення, вибору пози моделі та загального стану знімального процесу. Для виконання кольорової та світлової корекції використовувалося програмне забезпечення Adobe Lightroom, яке характеризується простотою у використанні, нативністю інтерфейсу та легкістю в опануванні. Програмна обробка була зведена до мінімуму, а ретушування виконувалося виключно в межах корекції світла та кольору. Використання Adobe Photoshop допускалося лише у випадках, коли необхідне більш глибоке втручання в зображення. Водночас такі випадки розглядалися як свідчення помилок, допущених під час зйомки, що також ставало предметом аналізу та обговорення.

Результатом проведеного практикуму стала організація фотовиставки під назвою «Журналістський вайб», де були представлені роботи, що відображали ключові принципи портретної фотографії та оптимальної обробки зображень.

IV. Висновки

У періоди значних змін, зокрема ревізії вищої журналістської освіти та впровадження дистанційного навчання, вирішального значення набуває баланс між вимогами до здобувачів освіти та створенням сприятливих умов для їхнього професійного розвитку. Важливим аспектом є формування сприятливого творчого та професійного середовища, що сприяє підготовці конкурентоспроможного фахівця, здатного до критичного мислення, нестандартних рішень, саморозвитку та адаптації до змін.

Досягнення таких результатів можливе шляхом застосування компетентнісного підходу, орієнтованого на розвиток творчих навичок і адаптацію до майбутнього професійного середовища. Такий підхід забезпечує ефективну підготовку майбутніх спеціалістів, враховуючи реальні умови їхньої професійної діяльності.

Компетентнісний підхід в освіті, зокрема в журналістській сфері, забезпечує формування фахівця, здатного до адаптації в сучасному професійному середовищі, критичного мислення, творчого підходу та самостійного прийняття рішень. Орієнтація освітнього процесу не лише на засвоєння знань, а й на розвиток ключових компетенцій, таких як комунікаційні навички, технологічна обізнаність і здатність працювати в мультимедійному просторі, створює умови для підготовки журналістів, що відповідають сучасним вимогам медіаринку.

Практична складова журналістської освіти є ключовим елементом професійного становлення, що підтвердив досвід факультативного курсу «Аудіовізуальні медіа», спрямованого на розвиток візуального контенту, фотомистецтва та обробки матеріалів. Аналіз творчих підходів видатних фотографів, оволодіння технічними аспектами зйомки, розуміння світлової та кольорової композиції надають змогу майбутнім журналістам формувати якісний медіаконтент.

Список використаної літератури

1. Butyrina M. Competency-based approach to journalism education: Western experience and Ukrainian practice. *Communications and Communicative Technologies*. 2020. Vol. 20. P. 13–18.
2. Butyrina M., Anikeienko M. Professional requirements for journalistic profession: Competency approach. *State and Regions. Series: Social Communications*. 2021. № 2 (46). P. 136–143.
3. Declaration of principles. *WJEC*. URL: <https://wjec.info/declaration-of-principles/> (date of request: 12.10.2024).
4. Nowak E. Qualitätsmodell für die Journalistenausbildung. Kompetenzen, Ausbildungswege, Fachdidaktik : Dissertation im Fach Journalistik. Wilhelmshaven, 2007. URL: <https://eldorado.tu-dortmund.de/bitstream/2003/24721/2/Dissertation.pdf> (date of request: 15.11.2024).
5. Weischenberg S. Das «Prinzip Echternach». Zur Einführung in das Thema «Journalismus und Kompetenz». *Journalismus & Kompetenz. Qualifizierung und Rekrutierung für Medienberufe*. Opladen, 1990. S. 11–41.
6. Андреева Н. В. Компетентнісний підхід у підготовці радіожурналістів. *Актуальні проблеми науки та освіти* : зб. матер. XXII підсумкової наук.-практ. конф. викладачів МДУ / за заг. ред. К. В. Балабанова. Маріуполь : МДУ, 2020. С. 131–132.
7. Бутиріна М. Компетентнісний підхід у журналістській освіті: західний досвід та вітчизняна практика. *Communications and Communicative Technologies*. 2020. № 20. С. 13–18.
8. Глосарій із дисциплін, які читаються на кафедрі журналістики. URL: http://tnpu.edu.ua/EKTS/cres_gyrm_filolog.pdf (дата звернення: 01.11.2024).
9. Головецький В. Трансформація стенд-ап'у на українському телебаченні. *Теле- та радіожурналістика*. 2010. № 9 (1). С. 157–163.
10. Гонтлетт Д. Шість принципів розумної журналістської освіти. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/education/shistprintsipiv_rozumnoi_zhurnalistskoi_osviti/ (дата звернення: 01.11.2024).
11. Декларація принципів Всесвітньої ради з журналістської освіти (WJEC). 2008.
12. Дяченко І. М. Сучасні підходи до професійної підготовки компетентних фахівців із журналістики та соціальних комунікацій. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2020. № 3 (2). С. 44–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_red_2020_3%282%29__8 (дата звернення: 16.11.2024).
13. Здоровева В. Підготовка журналістів: погляди збоку і зсередини. URL: https://dt.ua/EDUCATION/pidgotovka_zhurnalistiv_poglyadi_zboku_i_zseredini.html (дата звернення: 01.11.2024).
14. Костриця Н. М., Мазур Н. В. Медіаграмотність майбутніх журналістів – вимога часу. *Вчені записки таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. Т. 30 (69). № 1. С. 133–137. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/1_2019/part_2/26.pdf (дата звернення: 12.10.2024).

15. Лебединська Т. Формування комунікативної компетентності студентів спеціальності «Журналістика». *Інноваційні стратегії розвитку вищої освіти в умовах реалізації концепції навчання впродовж життя* : зб. матер. Міжнар. наук.-теор. конф. / за заг. редакцією М. О. Мороз, Ю. В. Ївженка. Бар : КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», 2024. 242 с.
16. Мельникова О. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців з журналістики. *Information, Communication, Society (ICS-2018)* : матеріали конференції, с. Чинадійово, 17–19 травня 2018 р. Чинадійово. С. 223–231.
17. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. URL: http://edumns.org.ua/img/news/8635/NakMON_1254_19.pdf (дата звернення: 13.10.2024).
18. Озерова Л. Технологія проведення нетрадиційних форм навчання у закладах освіти. *European Science*. 2023. № 24 (4). С. 31.
19. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / за ред. О. М. Топузова. Київ : Педагогічна думка, 2020. Вип. 24. 279 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721994/1/PSP.24_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf (дата звернення: 12.10.2024).
20. Стандарт вищої освіти України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 864. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/061-Zhurnalistyka-bakalavr.28.07-1.pdf> (дата звернення: 02.11.2024).
21. Шевчук С. В. Умови формування професійних компетенцій майбутніх журналістів у галузі електронних медіа. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/5869/1/Shevchuk%20S.pdf> (дата звернення: 01.11.2024).

References

1. Butyrina, M. (2020). Competency-based approach to journalism education: Western experience and Ukrainian practice. *Communications and Communicative Technologies*, 20, 13–18. doi: 10.15421/292002 [in English].
2. Butyrina, M., & Anikeienko, M. (2021). Professional requirements for journalistic profession: Competency approach. *State and Regions. Series: Social Communications*, 2 (46), 136–143 [in English].
3. Declaration of principles. WJEC. Retrieved from <https://wjec.info/declaration-of-principles/> [in English].
4. Nowak, E. (2007). Qualitätsmodell für die Journalistenausbildung. Kompetenzen, Ausbildungswege, Fachdidaktik : Dissertation im Fach Journalistik. Wilhelmshaven. Retrieved from <https://eldorado.tu-dortmund.de/bitstream/2003/24721/2/Dissertation.pdf> [in German].
5. Weischenberg, S. (1990). Das «Prinzip Echternach». Zur Einführung in das Thema «Journalismus und Kompetenz». In *Journalismus & Kompetenz. Qualifizierung und Rekrutierung für Medienberufe* (s. 11–41). Opladen [in German].
6. Andreieva, N. V. (2020). Kompetentnisnyi pidkhid u pidhotovtsi radiozhurnalistiv [Competency-based approach to training radio journalists], *Aktualni problemy nauky ta osvity, materialy XXII pidsumkovoї naukovo-praktychnoi konferentsii vykladachiv MDU* [Current problems of science and education, Proceedings of the final materials Scientific and Practical Conference teachers MDU]. Mariupol [in Ukrainian].
7. Butyrina, M. (2020). Kompetentnisnyi pidkhid u zhurnalistskii osviti: zakhidnyi dosvid ta vitchyzniana praktyka [Competency-based approach in journalism education: Western experience and domestic practice]. *Communications and Communicative Technologies*, 20, 13–18. doi: 10.15421/292002 [in Ukrainian].
8. Hlosarii iz dystsyplin, yaki chytaiutsia na kafedri zhurnalistyky [Glossary of disciplines taught at the Department of Journalism]. Retrieved from http://tnpu.edu.ua/EKTS/cpec_gyryn_filolog.pdf [in Ukrainian].
9. Holovetskyi, V. (2010). Transformatsiia stend-apu na ukrainskomu telebachenni [The transformation of stand-up on Ukrainian television]. *Tele- ta radiozhurnalistyka*, 9 (1), 157–163 [in Ukrainian].
10. Gontlett, D. (2025). Shist pryntsyviv rozumnoi zhurnalistskoi osvity [Six principles of smart journalism education]. Retrieved from http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/education/shistprintsipiv_rozumnoi_zhurnalistskoi_osviti/ [in Ukrainian].
11. Deklaratsiia pryntsyviv Vsesvitnoi rady z zhurnalistskoi osvity (WJEC) [World council for journalism education (WJEC) declaration of principles]. (2008).
12. Diachenko, I. M. (2020). Suchasni pidkhody do profesiinoї pidhotovky kompetentnykh fakhivtsiv iz zhurnali-styky ta sotsialnykh komunikatsii [Modern approaches to professional training of competent specialists in journalism and social communications]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Pedagogichni nauky*, 3 (2), 44–49. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_ped_2020_3%282%29__8 [in Ukrainian].

13. Zdoroveha, V. Pidhotovka zhurnalistiv: pohliady zboku i zseredyny [Training journalists: views from the outside and from the inside]. Retrieved from https://dt.ua/EDUCATION/pidgotovka_zhurnalistiv_poglyadi_zboku_i_zseredini.html [in Ukrainian].
14. Kostriytsia, N. M., & Mazur, N. V. (2019). Mediahramotnist maibutnikh zhurnalistiv – vymoha chasu [Media literacy of future journalists is a requirement of the time]. *Vcheni zapysky tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Filo-lohiia. Sotsialni komunikatsii*, 30 (69), 133–137. Retrieved from https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/1_2019/part_2/26.pdf [in Ukrainian].
15. Lebedynska, T. (2024). Formuvannia komunikativnoi kompetentnosti studentiv spetsialnosti «Zhurnalistyka» [Formation of communicative competence of students majoring in «Journalism»]. *Innovatsiini stratehii rozvytku vyshchoi osvity v umovakh realizatsii kontseptsii navchannia vprodovzh zhyttia*, materialy Mizhnarodnoi naukovo-teoretychnoi konferentsii [Innovative strategies for the development of higher education in the context of implementing the concept of lifelong learning, Proceedings of the International Scientific and Practical Conference]. Bar: KZVO «Barskyi humanitarnopedagogichnyi koledzh imeni Mykhaila Hrushevskoho» [in Ukrainian].
16. Melnykova, O. Kompetentnisnyi pidkhid u pidhotovtsi fakhivtsiv z zhurnalistyky [Competency-based approach to training journalism specialists], *Information, Communication, Society (ICS-2018)*, materialy konferentsii [Proceedings of the Conference Title]. Chynadiiovo [in Ukrainian].
17. Metodychni rekomendatsii shchodo rozroblennia standartiv vyshchoi osvity [Methodological recommendations for the development of higher education standards]. Retrieved from http://edumns.org.ua/img/news/8635/NakMON_1254_19.pdf [in Ukrainian].
18. Ozerova, L. (2023). Tekhnolohiia provedennia netradytsiinykh form navchannia u zakladakh osvity [Technology of conducting non-traditional forms of education in educational institutions]. *European Science*, 24 (4), 31. doi: 10.30890/2709-2313.2023-24-04-031.
19. Topuzova, O. M. (Ed.). (2020). *Problemy suchasnoho pidruchnyka* [Problems of the modern textbook]. Kyiv: Pedagogichna dumka. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721994/1/PSP.24_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf [in Ukrainian].
20. Standard of higher education of Ukraine: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from June 20 2019, № 864. Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/061-Zhurnalistyka-bakalavr.28.07-1.pdf> [in Ukrainian].
21. Shevchuk, S. V. (2013). Umovy formuvannia profesiinykh kompetentsii maibutnikh zhurnalistiv u haluzi elektronnykh media [Conditions for forming professional competences of future journalists in the electronic media industry]. Retrieved from <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/5869/1/Shevchuk%20S.pdf> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 24.02.2025.

Received 24.02.2025.

Zhuk I. Competency-Based Approach in Journalism Education: Experience of the Elective «Audiovisual Media»

The aim of the article is to analyze the effectiveness of the competency-based approach in journalism education through the case of the elective «Audiovisual Media», to determine its impact on the development of students' key professional competencies, and to substantiate the need to implement practice-oriented methods in the training of future journalists.

Research methodology. *The study employed general scientific methods of analysis, synthesis, generalization, and systematization. In the empirical part, participant observation and comparative analysis were used to examine the experience of other educational programs and practice-oriented journalism courses.*

Results. *The competency-based approach to education focuses the educational process not only on the acquisition of knowledge but also on the development of students' key competencies - the ability to apply knowledge, skills and experience in real-life and professional contexts. It also highlights the importance of developing so-called soft skills, such as critical thinking, creativity, communication, and social skills, all of which contribute to preparing students for professional success in society.*

Novelty. *The article highlights and substantiates the effectiveness of the competency-based approach in professional journalism education through the case of the elective «Audiovisual Media». For the first time, it assesses the impact of practical training in photography and visual storytelling on the development of students' professional competencies.*

Practical significance. *The study's findings can be used to improve journalism education curricula, to provide methodological recommendations for the training and development of future professionals' skills, and to design practice-based courses.*

Key words: *competency-based approach, audiovisual communications, media competence, multi-media content, digital journalism.*